



בש"פ 6649/16 - מדינת ישראל נגד רונאל פישר

בבית המשפט העליון

בש"פ 6649/16

לפני:
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת ע' ברון

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: רונאל פישר

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת
28760-05-15 מיום 26.8.2016 שניתן על ידי כב'
השופטת ע' כהן

תאריך הישיבה: ד' בתשרי התשע"ז (6.10.2016)

בשם העוררת: עו"ד אופיר טישלר

בשם המשיב: עו"ד ליזי שובל-בר; עו"ד עמית בר

פסק-דין



השופט י' דנציגר:

לפנינו ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט ע' כהן) במ"ת 28760-05-15 מיום 26.8.2016.

תמצית הרקע העובדתי והחלטות קודמות

1. נגד המשיב - יחד עם שישה נאשמים נוספים - הוגש ביום 14.5.2015 כתב אישום. בתמצית שבתמצית ייאמר כי לפי המפורט בכתב אישום המתוקן בשנית, החל ממאי 2012 הכיר המשיב - עורך דינו של אחד המעורבים בפרשה שנחקרה ביחידה הארצית למאבק בפשיעה הכלכלית, שהינה חלק מיחידת להב 433 - את הנאשם 1, אשר שימש בתקופה הרלבנטית קצין חקירות מנוסה. מתוקף שירותו ביחידת להב 433, ידע הנאשם 1 סודות כמוסים של יחידות החקירה הרגישות ביותר במשטרה ונחשף למידע מודיעיני רגיש שחשיפתו עלולה לפגוע באינטרסים ציבוריים מן המעלה העליונה. בתקופה הרלבנטית, חלק הנאשם 1 עם המשיב פרטים רגישים מתוך המידע האמור שהחזיק. בהמשך לכך, סחר המשיב במידע שקיבל תוך שהוא אינו בוחל במעשי שיבוש חקירה חוזרים ונשנים של חקירות סמויות ורגישות ביותר, אגב עריכת מניפולציות מתוחכמות ומצגים המערבים אמת ובדיה, אל מול גורמים שונים. הכל מתוך תאוות בצע חסרת מעצורים שלו ושל הנאשם 1 שהפך לשותפו.

בגין המעשים הללו הואשם המשיב בעבירות רבות, בין היתר, בעבירה של לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק); גילוי בהפרת חובה לפי סעיף 117 לחוק; מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק; קבלת נכסים שהושגו בפשע לפי סעיף 411 לחוק; שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק; והלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בקשה זו התקבלה על ידי בית המשפט המחוזי (השופט הבכיר כ' מוסק) ביום 16.6.2015. על החלטה זו הוגש ערר לבית משפט זה, אשר הורה ביום 9.7.2015 על העברתו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני (בש"פ 4658/15, השופט י' עמית).

3. לאחר ששהה המשיב, לטענתו, במעצר מאחורי סורג ובריח 71 ימים ובמעצר בפיקוח אלקטרוני 410 ימים הגיש לבית המשפט המחוזי בקשה לשחררו לאלתר, כהוראת סעיף 61(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). לטענת המשיב, יש לחשב את ימי מעצרו באופן כזה שיום מעצר מאחורי סורג ובריח שקול ליומיים מעצר בפיקוח אלקטרוני - קרי, על בסיס מפתח המרה של 2:1 - כך שלמעשה, לטענתו, הוא שהה במעצר תקופה של 552 ימים. תקופה זו, כך לטענתו, עולה על תקופת 18 החודשים שנקבעו בסעיף 61(א) לחוק המעצרים. מאידך, טענה העוררת כי אין לחשב את ימי מעצרו של המשיב על בסיס מפתח של 2:1. לטענתה, יש לקבוע - לכל היותר - כי יום מעצר מאחורי סורג ובריח שקול ליום מעצר בפיקוח אלקטרוני ועל כן המשיב טרם שווה במעצר תקופה של 18 חודשים.

4. בהחלטה נשוא הערר, העדיף בית המשפט המחוזי את פרשנותו של המשיב לסעיף 61(א) לחוק המעצרים וקיבל את טענתו כי תקופת מעצרו עולה על 18 חודשים. מאחר שלא ניתנה הכרעת דין בעניינו של המשיב והעוררת אף נמנעה, עד אותה העת, מלפנות לבית משפט זה בבקשה להארכת מעצרו - כהוראת סעיף 62 לחוק המעצרים - ביטל בית המשפט המחוזי את מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני.

ההליכים בבית משפט זה

5. ביום 29.8.2016 עיכבתי את ההחלטה האמורה של בית המשפט המחוזי עד להכרעה בערר דנן.

6. ביום 31.8.2016 קיימתי לבדי דיון ראשון בערר. בהחלטה מיום 4.9.2016 קבעתי כי בהתחשב בכך שהסוגיה



נשוא הערר תלויה ועומדת לפני הרכב שלושה של בית משפט זה בבש"פ 4206/16 מדינת ישראל נ' טחימר (להלן: עניין טחימר), התיק דנן יועבר לדיון לפני הרכב שלושה. עוד קבעתי כי עיכוב הביצוע האמור לעיל יעמוד בתוקפו עד להחלטה האחרת.

7. ביום 6.10.2016 קיימנו בהרכב שלושה דיון שני בערר, בו שמענו את טיעוני הצדדים. בהחלטה מאותו היום, קבענו כי מאחר שפסק הדין בעניין טחימר צפוי להתפרסם בקרוב, לכשישחרר פסק הדין יגישו הצדדים טיעון משלים בכתב, בו יפרטו מהן השיטתם השלכותיו על ההכרעה בתיק דנן.

8. להשלמת התמונה יוער כי במהלך הדיון הציגו באי-כוח המשיב הצעה לפיה המשיב ישוחרר ממעצרו מבלי שתוכרע הסוגיה העקרונית של שיטת חישוב ימי מעצרו. בהמשך הודיעה העוררת כי היא דוחה הצעה זו. עוד יוער כי בהחלטתנו מיום 25.10.2016 דחינו את בקשתו של המשיב מיום 13.10.2016 לביטול מעצרו בפיקוח אלקטרוני עד למתן החלטה בערר. זאת, תוך שדחינו את טענתו כי הינו שווה במעצר "בלתי חוקי", שהרי זוהי השאלה העומדת להכרעה.

9. ביום 3.11.2016 פרסם המותב דנן בעניין טחימר את פסק דינו. בפסק הדין נקבע בדעת רוב של השופטים נ' הנדל ו-צ' זילברטל כי משקלו של יום מעצר רגיל יהיה כפול ממשקלו של יום מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני - לעניין שחרור נאשם ממעצר או הארכת מעצרו בידי שופט של בית משפט זה בהעדר הכרעת דין. זאת, בניגוד לעמדתו החולקת של השופט ח' מלצר, אשר סבר כי לעניין זה משקלו של יום מעצר משני הסוגים צריך להיות זהה. עוד נקבעה במסגרת פסק הדין הוראת מעבר, לפיה ממועד מתן פסק הדין יעמוד לעוררת פרק זמן בן חודש ימים שבמהלכו ימשיך נאשם להיות במעצר, על מנת לאפשר לה לפנות לבית משפט זה בבקשה להארכת מעצרו.

10. סמוך לאחר מכן, הגישו המשיב והעוררת טיעונים משלימים בכתב (בימים 6.11.2016 ו-10.11.2016, בהתאמה). עוד הגיש המשיב ביום 16.11.2016 תגובה לטיעונה המשלים של העוררת.

11. יוער כי ביום 14.11.2016 דן בית משפט זה בבקשת העוררת להארכת מעצרו של המשיב (בש"פ 8619/16, השופט ס' ג'ובראן). בהמלצת בית המשפט, נדחה הדיון בבקשה עד להכרעה בהליך דנן ונקבע דיון נוסף בבקשה ליום 1.12.2016. עוד נקבע, בהסכמת המשיב, כי יישאר במעצר בפיקוח אלקטרוני עד למתן החלטה אחרת.

מכאן הערר שלפנינו.

תמצית טענות הצדדים

12. לטענת העוררת - באמצעות בא-כוחה, עו"ד אופיר טישלר - יש לאבחן את המקרה דנן מן השאלה שהוכרעה בעניין טחימר. לטענתה, אין דומה מי שלגביו הורה בית המשפט על הפסקת מעצרו בפיקוח אלקטרוני והשבתו למעצר מאחורי סורג ובריא - כבעניין טחימר - למצבו של מי ששוחרר ממעצר מאחורי סורג ובריא ושוהה כעת בתנאי פיקוח אלקטרוני - כבעניינו. האבחנה בין שני המקרים, כך לטענת העוררת, נובעת הן ממידת הפגיעה השונה בחירותו של הנאשם והן בפער בהיקף המקרים. בתוך כך, נטען כי הרחבת ההלכה שנקבעה בעניין טחימר כך שתחול גם על המקרה דנא, הינה בעלת "השלכות משמעותיות וכבדות" הן על מערך התביעה והן על בית המשפט. על כן, במקרה בו נאשם היה עצור במעצר מאחורי סורג ובריא והועבר לאחר מכן למעצר בפיקוח אלקטרוני יש לקבוע כי מניין 18 החודשים לצורך הארכת מעצרו ייקבע לפי מפתח של 1:1. לבסוף, מטעימה העוררת כי אף אם ייקבע כי ההלכה שניתנה בעניין טחימר חלה בעניינו, אזי שבהתאם להוראת המעבר שנקבעה יש ליתן לה שהות לפנות לבית משפט זה בבקשה להארכת מעצרו של המשיב. עוד מוסרת העוררת כי ביום 7.11.2016 הגישה בקשה שכזו.

13. המשיב טוען - באמצעות באי-כוחו, עו"ד ליזי שובל בר ועו"ד עמית בר - כי ההכרעה בעניין טחימר הינה הכרעה



עקרונית בשאלת חישוב ימי המעצר במקרים של "מעצר מעורב" - הכולל מעצר מאחורי סורג ובריא ומעצר בפיקוח אלקטרוני - ועל כן מובן וברור כי יש להחיל הכרעה זו אף על המקרה דנן ולדחות את הערר. עוד טוען המשיב באשר להוראת המעבר שנקבעה בעניין טחימר, כי זו נקבעה על מנת לאפשר לעוררת לפנות לבית משפט זה בבקשה להארכת מעצר ולמנוע מצב בו היא "מופתעת" מההלכה החדשה. לטענת המשיב, רציונל זה אינו מתקיים בעניינו שכן לעוררת היה די והותר זמן להגיש בקשה להארכת מעצרו טרם הבקשה שהגישה ביום 7.11.2016. עוד מטעים המשיב כי בית המשפט המחוזי כבר הכריע כי יש לשחררו. על כן טוען המשיב כי יש להורות על שחרורו לאלתר.

דיון והכרעה

14. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים - הן בדיון שקיימתי לבדי והן בדיון במסגרת ההרכב - ועיינתי בכתבי טענותיהם, סבורני כי דין הערר להידחות. עם זאת, שוכנעתי כי הוראת המעבר שנקבעה בעניין טחימר חלה אף במקרה דנן, הכל כפי שיפורט להלן.

15. נקודת המוצא לדיונו הינה ההכרעה שניתנה בעניין טחימר. בחוות דעתו שם, עמד חברי השופט נ' הנדל בהרחבה על הטעמים שהובילו לקבוע כי יש להכיר בצירופם של ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני לימי המעצר מאחורי סורג ובריא ולקבוע כי צירוף זה יעשה באמצעות יחס המרה של 1:2. בתמצית ייאמר, כי בהכרעה זו יש מחד, כדי ליתן משקל לפגיעה ששני סוגי המעצר פוגעים בחירותו של הנאשם ומאידך, ליצור הבחנה בין מידת הפגיעה השונה הטמונה בכל אחד מסוגי המעצר. עם זאת, לא התעלם השופט נ' הנדל מהקשיים שבהכרעתו זו: קושי מעשי, נוכח ריבוי הבקשות שיהיה צורך להגיש בעקבות צירוף סוגי המעצר לכלל תקופה אחת; וקושי נורמטיבי, נוכח העובדה כי חוק המעצרים אינו קובע "יחס המרה" בין שני סוגי המעצר. כאמור, על אף קשיים אלו קבע את שקבע.

16. עתה מבקשת העוררת להבחין את המקרה דנן מהמקרה שהוכרע בעניין טחימר. לאחר שעיינתי בדבר, לא מצאתי טעם מספק להבחנה זו. כשלעצמי, אני תמה האם אכן עולה בענייננו שאלת "הרחבתה" של ההלכה שנקבעה בעניין טחימר. על פניו, ההכרעה בעניין טחימר ניתנה כהכרעה עקרונית וכללית שנועדה להסדיר את כלל המקרים הנגזרים מהשאלה האם - וכיצד - יש לחשב "מעצר מעורב". אי לכך, נהיר כי ההכרעה שניתנה חלה אף על המקרה דנא. על אף האמור, אף לגופו של עניין לא מצאתי כל הצדקה להבחין בין המקרה דנן לבין ההכרעה שהתקבלה בעניין טחימר.

17. ראשית, יש לדחות בשתי ידיים את טענת העוררת כי נוכח ריבוי המקרים מעין דא - בהם שהה נאשם בתחילה במעצר מאחורי סורג ובריא והועבר לאחר מכן למעצר בפיקוח אלקטרוני - אזי הרחבת ההלכה שנקבעה בעניין טחימר אף למקרים אלומכבדה על המערכת. יש לחזור ולהטעים כי עניין לנו בפגיעה בחירותו של אדם, ועל כן אין לי אלא לחזור על קביעתו של השופט נ' הנדל בעניין טחימר:

"גם אם המערכת תישא בעומס מסוים בעקבות הצורך להגיש בקשות רבות יותר להארכת מעצר, או בעקבות הצורך לערוך חישוב משוקלל של תקופות המעצר - כדאית היא החירות שיושקעו משאבים לשם שמירתה. חברי, השופט מלצר, עמד בפרוטרוט על סוגיה ערכית זו, ואין צורך להרחיב מעבר לכך" [פסקה 4 לחוות דעתו].

18. שנית, אין לחדד כי כטענת העוררת אכן קיימת הבחנה עובדתית בין המקרה דנן לבין המקרה שהוכרע בעניין טחימר. אלא שלא שוכנעתי כי יש בהבחנה זו כדי להצדיק הכרעות משפטיות שונות. בפרט, לא מצאתי כי יש בעובדה כי ימי המעצר מאחורי סורג ובריא קדמו לימי המעצר בפיקוח אלקטרוני כדי להצדיק את ספירתם "רק" ביחס המרה של 1:1 - כעמדת העוררת - ולא ביחס המרה של 1:2. עמדת העוררת אמנם מעניקה משקל לימי המעצר מאחורי סורג ובריא - בכך שהם "מצטרפים" לימי המעצר בפיקוח אלקטרוני לשם ספירת תקופת 18 החודשים שנקבעה בסעיף



61(א) לחוק המעצרים - אך איננה מעניקה כלל משקל למידת הפגיעה השונה הטמונה בכל אחד מסוגי המעצר. למותר לציין כי בניגוד לנרמז בעמדת העוררת, אין בעובדה כי נאשם כלשהו שווה כעת במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי להשפיע על השאלה כיצד יש לספור את ימי המעצר מאחורי סורג ובריה שכבר ריצה בעבר.

19. זאת ועוד, אימוץ עמדתה של העוררת עלול להוביל, הלכה למעשה, למקרים בהם נאשם ייפגע באופן לא מידתי דווקא מהעברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני. ניטול דוגמא בה נאשם שהה במעצר מאחורי סורג ובריה תשעה חודשים חסר יום, כאשר יום לפני השלמת תקופת תשעת חודשי המעצר - שנקבעה בסעיף 61(א) לחוק המעצרים - הועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני. על פניו, כעת התקופה שעם סיומה ישוחרר הנאשם ממעצר - בהעדר הכרעת דין או בקשה להארכת מעצרו, בהתאם לסעיף 62 לחוק המעצרים - הינה 18 חודשים. ימי מעצרו מאחורי סורג ובריה אמנם יכללו במניין תקופה זו - כך שעליו להמתין "רק" עוד תשעה חודשים ויום נוספים - אך אילו היה שווה במעצר מאחורי סורג ובריה יום נוסף אחד "בלבד", היה זוכה להשתחרר. לכל הפחות, היה זוכה כי הימשכות מעצרו תעבור לביקורת שיפוטית של שופט דן יחיד של בית משפט זה, באמצעות בקשה להארכת מעצרו.

20. בדוגמא זו יש אף כדי להצביע על נקודה אשר לידי ראוי להבהירה. משמעותה של ההלכה שנקבעה בעניין טחימר היא, דה פקטו, כי אין למעשה הבדל בין שתי תקופות המעצר שנקבעו בסעיף 61(א) לחוק המעצרים: באין הכרעת דין או בקשה להארכת מעצר (כהוראת סעיף 62 לחוק המעצרים), ישוחרר נאשם בחלוף תשעה חודשים מיום הגשת כתב האישום שבהם היה עצור מאחורי סורג ובריה, ובחלוף 18 חודשים כאשר היה עצור בפיקוח אלקטרוני. חלף האמור, משנקבע יחס המרה של 1:2 בין שני סוגי המעצר, אזי הצורך להבחין בין תקופות המעצר השונות ולקבוע מי מהן חלה בעניינו של נאשם ספציפי, מאבדים את משמעותם. נשוב לדוגמא בה הועבר נאשם למעצר בפיקוח אלקטרוני לאחר תשעה חודשים חסר יום בהם שהה במעצר מאחורי סורג ובריה. באין הכרעת דין או בקשה להארכת מעצרו, בחלוף כמה זמן ישוחרר נאשם זה? מחד, ניתן לקבוע כי התקופה הקובעת הינה חלוף תשעה חודשים. בהתאם ליחס המרה של 1:2 יהיה על הנאשם לשהות שני ימי נוספים במעצר בפיקוח אלקטרוני, אשר יספרו כיום אחד של מעצר מאחורי סורג ובריה. מאידך, ניתן לקבוע כי תקופת המעצר הרלבנטית בעניינו הינה חלוף 18 חודשים. בהתאם ליחס ההמרה האמור, יש להכפיל בשתיים את ימי מעצרו מאחורי סורג ובריה - תשעה חודשים חסר יום - כך שהם יספרו כ-18 חודשים חסר יומיים של מעצר בפיקוח אלקטרוני. על כן, באין הכרעת דין או הארכת מעצר, יהיה על הנאשם לשהות במעצר בפיקוח אלקטרוני יומיים נוספים טרם ישוחרר. עניינו הרואה כי שתי שיטות הספירה מובילות לאותה תוצאה מעשית.

מפאת חשיבותה, אדגיש בשנית נקודה זו. משמעותה המעשית של ההלכה שנקבעה בעניין טחימר - אותה יש לאמץ לשיטתי אף במקרה דנן - הינה "האחדה" בין תקופות המעצר המרביות שנקבעו בסעיף 61(א) לחוק המעצרים: תשעת החודשים שנקבעו למעצר מאחורי סורג ובריה; ו-18 החודשים שנקבעו למעצר בפיקוח אלקטרוני. במילים אחרות, שימוש ביחס המרה של 1:2 מוביל, מיניה וביה, לכך שאין חשיבות מעשית לשאלה האם אנו מונים תקופה שלתשעה חודשי מעצר מאחורי סורג ובריה (שאליה מצרפים, בהתאם ליחס ההמרה, את ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני); או לחילופין 18 חודשי מעצר בפיקוח אלקטרוני (שאליה מצרפים, בהתאם ליחס ההמרה, את ימי המעצר מאחורי סורג ובריה).

בשולי הדברים אעיר, כי בחוות דעתו בעניין טחימר, עמד השופט נ' הנדל על "הקשר האמיץ" שבין סעיף 61(א) לחוק המעצרים - בו דנתי עתה - לבין סעיפים 60 ו-61(ג) לחוק המעצרים, העוסקים בשלבים אחרים של ההליך הפלילי [ראו: סעיף 5 לחוות דעתו]. על כן, רואה אני לנכון להטעים כי אף בסעיפים אלו נקבעו תקופות מעצר שונות למעצר מאחורי סורג ובריה לעומת מעצר בפיקוח אלקטרוני. מטבע הדברים, "ההאחדה" האמורה של תקופות המעצר הקבועות בסעיף 61(א) לחוק המעצרים - הנובעת מאימוץ יחס המרה של 1:2 - נכונה גם ביחס לתקופות המעצר שנקבעו בסעיפים האמורים. מכל מקום, מצטרף אני להערתו של השופט נ' הנדל בעניין טחימר, כי ראוי שהסוגיה דנן



תוסדר בחקיקה ביחס לכל אחד מהשלבים השונים של ההליך הפלילי, ויפה שעה אחת קודם.

21. אשר לתחולתה של הוראת המעבר במקרה דנן; אינני מקל ראש בתקופת מעצרו הארוכה של המשיב ובעובדה כי בית המשפט המחוזי קבע כבר לפני למעלה מחודשיים כי יש לשחררו. עם זאת, יש צדק בטענת העוררת כי עניין טחימר קובע הלכה חדשה; וכי מטרתה של הוראת המעבר הינה לאפשר לעוררת לפנות לבית משפט זה בבקשה להארכת מעצרו של נאשם, מבלי שעקב פרסום פסק הדין ישוחרר לאלתר. יוטעם לעניין זה כי כאמור, בקשת העוררת להארכת מעצרו של המשיב תלויה ועומדת בבית משפט זה וכי דיון בבקשה קבוע ליום 1.12.2016.

22. סוף דבר, לו תישמע דעתי נדחה את הערר ונקבע כי עניין טחימר חל גם בענייננו, באופן זה שמשקל ימי מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריא יהיה כפול מימי מעצרו בפיקוח אלקטרוני. עם זאת, בקשתה של העוררת להארכת מעצרו של המשיב הוגשה בתוך תקופת חודש הימים שנקבעה בהוראת המעבר בעניין טחימר, ועל כן יותר המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני עד להכרעה בבקשה לגופה.

ש ו פ ט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ע' ברון:

אני מצרפת את הסכמתי לחוות דעתו של חברי השופט י' דנציגר על נימוקיה ולתוצאה שאליה הגיע. בפסק הדין בעניין טחימר שניתן לאחרונה בבית משפט זה, נקבעה הלכה (בדעת רוב של השופטים נ' הנדל ו-צ' זילברטל כנגד דעתו החולקת של השופט ח' מלצר), המורה כי יום מעצר מאחורי סורג ובריא שקול לשני ימי מעצר בפיקוח אלקטרוני – בכל הנוגע לתקופה הקבועה בחוק שלאחריה ובהיעדר הכרעת דין, הימשכות המעצר כפופה לביקורת שיפוטית. שותפה אני לדעתו של השופט דנציגר כי ההכרעה שנתקבלה בעניין טחימר, כוחה יפה בין אם תקופת המעצר מאחורי סורג ובריא קדמה לתקופת מעצר בפיקוח אלקטרוני, כבענייננו, ובין ההיפך כבעניין טחימר. והוא הדין בכל "מעצר מעורב" אחר.

ש ו פ ט



הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' דנציגר.

ניתן היום, כ"א בחשון התשע"ז (22.11.2016).

שופט

שופט

שופט
